

Inserati se sprejemajo in volja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto . . . 10 gl.
za pol leta . . . 6 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
števil. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Razmere na Českem.

Čeravno so oči cele Evrope sedaj na jugovzhod obrnjene, dobivajo ravno po tamošnjih dogodkih tudi avstrijski Slovani čedalje večjo važnost. Sprevida in sluti se namreč po pravicah, da mora v kratkem, osobito ako bi Srbi zmagali, tudi v Avstriji slovansko vprašanje na vrsto priti, katerih je tu šestnajst milijonov, pa nimajo nobenega političnega vpliva. Nemci to izprevidjajo in se bojé, in zato so nedavno nekako sramožljivo potisnili zopet česko vprašanje v razgovor. Čehi so najmočnejše slovansko pleme v Avstriji, toliko po številu, kakor po izobraženju. Le ena nesrečna nadloga jih močno slabí, in ta je nesloga. Česka nesloga je dvojne vrste: vprvič ste si nesložni sosedni deželi Česka in Morava, vdrugič je znani razpor med Staro- in Mladočehi. O poslednjem ni treba mnogo pojasniti, saj smo ga okusili tudi mi, da bi se nikdar več ne vrnili! Mladočehi igrajo zares žalostno rolo: po nemških listih se opirajo in priporočajo, brez vsake moralčne podlage se s težavo obdrži stranka le po osebnem sovraštvu; osebni sovražniki staročeskimi prvakov, ljudje, ki so bili kedaj od kakega staročeskega lista malo razžaljeni, potem razni polnemškutarji, navzeti liberalizma, in taki, ki se ne upajo spreti niti z Nemci, niti s Čehi, in slednjič nekaj fanatičnih čestilcev Husa, so zbrani okoli Gregrove zastave. Ker nimajo nobene dosti krepke ideje, ki bi njih odpad od narodne večine opravičevala, manjša se stranka od dne do dne. Česki narod je izprevidel pozno, pa vendar, da mu je nesloga v največjo škodo, zato se glasovi po spravi vedno glasneje oglašajo, in ko bi bil Skrejšovsky za-

dosti plemenit, da bi sezidal Mladočehom zlat most za povratek, smelo bi se računati na gotovo spravo.

Med Česko in Moravo pa je stvar taka: Enkrat (pod Svatoplukom) bila je Morava glavna dežela in Česka nje primeček; pozneje postala je Česka vladarica, in Morava primeček; pravi se, da ta čas Čehi niso bili posebno priljubljeni na Moravi. Ti spomini med obema deželama niso še popolnem pozabljeni. Moravani nečejo popolnem pod Prago pasti, ampak obdržati neko neodvisnost in samostojnost. Sedanja moravski poslanci tudi nočejo prav radi sprejemati ukazov od českega kluba v Pragi. Žalibog, da je tako, pa mi stvar samó konstatiramo. Moravski poslanci so iz začetka deklaracijo podpisali in postopali složno s Čehi. Pa samoglavnost in častilakomnost moravskih poslancev pripravila jih je do tega, da so slogo raztrgali in vstopili v državni zbor. Več let so tam sedeli in svojo učenost razkazovali, toda z drugimi vred niso nič dosegli. Našli so pri Nemcih gluha ušesa in zasmehovanje, kakor so jim Čehi prerokovali. Ta eklatantni nevspeh dal je Staročehom, osobito energičnemu Skrejšovskemu, pogum, da so agitacijo zoper moravske poslance celó v moravsko pokrajino zanesli, in sicer: vspešno. Moravani izprevidjajo, da brez Čehov nič ne opravijo, in da jim zamore le popolna sloga s Čehi pomoči. Že se poroča, da je bil te dni shod českimi in moravskimi prvakov, v katerem se je popolnem složno postopanje dogovorilo. Tako je prav! Bodimo složni Slovani, saj vidimo, da nas ves svet sovraži, in da vsa Evropa rajše s Turkom potegne, kakor da bi nas na površje pustila! Mislimo, da bodo zdaj tudi moravski poslanci iz državnega zbora izstopili, saj tam ne cvetó

rožice za nas. Nemci nas rabijo le za stafažo, sklepajo pa po svoji volji.

Ni mogoče, da bi ne mislili tukaj tudi na naše slovenske državne poslance. Kaj bodo sami tam delali, če vsi drugi ven pobegnejo? Kaj smo še tam dosegli? Več nam bi koristila demonstracija izstopa, kakor vse dosedanje posedanje med ustavoverci, ki so imeli menda le sladke besede in obljube za naše poslance, pa so bile le turške obljube, ker se nikdar niso izpolnile. Premislimo si to!

Poziv.

Živíš na veke — in slaviti mora
Te naše matere najzadnji sin!

V nedeljo 13. avgusta se bode obhajal spomin enega največjih in zaslugopolnih budnikov in delavcev na slovenskem slovstvenem polju; spomin našega prerano umrlega Antona Janežič-a, bivšega c. k. profesorja. Rajni Anton Janežič je bil buditelj slovenski beletristiki, neutrudljiv tajnik družbe sv. Mohora, marljiv slovenski pisatelj in vrlo znani nam jezikoslovec. Na rojstni njegovi hiši, v vasi Leše, v fari št. jakobski mu bodejo mnogobrojni čestitelji njegovi s posebno slovesnostjo stavili spominsko ploščo. Došle so nam že vesele vesti, da se bodejo rojaki in prijatelji našega materinega jezika mnogoštevilno zbrali. Naj tako postane dan ove slavitve vreden za slugi nepozabljivega našega Antona Janežič-a, ki je neutrudljivo delal v prospah, razvoj in napredek našega slovstva!

Odveč bi bilo tukaj naštevati vse zasluge Antona Janežič-eve; ime njegovo nam je porok dovolj, da se po mogočnosti mnogobrojno ovega praznika vdeležimo!

Vladika Matej Ravnikar v slovstvu slovenskem.

1. Znano je, da sta slovstvo staroslovensko ustanovila brata dva, škofa katoliške cerkve, sv. Ciril (r. 827, u. 869) in sv. Metod (r. 824, u. 885), in da sta v književnem delovanju imela za naslednike tudi vladike ali biškope.

V novoslovenskem slovstvu se po veku protestantskem prikaže iskreni Tomaž Hren (Chrönn, r. 1560, u. 1630), kateri je „pravi kranjski apostelj“, kakor ga imenuje Valvazor, preskrbel, da so v nemškem Gradcu l. 1613 prišli na svetlobo tolikanj potrebni „Evangelia inu lystuvi . . . na slovenski jezik zvestu preloženi“ (v 8° str. 136). Jako slovi v preteklem stoletju marljivi pisatelj Jurij Japel (r. 1744, u. 1807), kateri je na smrtni postelji izvoljen bil za škofa v Trstu, kateremu je pa pozneje postal duhovni vladika rojen kranjski Slovenec Matej Ravnikar. Koliko sta storila za nas v slovesu posebne pobožnosti umrla Friderik Baraga (r. 1797, u. 1868), prvi kranjski aposteljski misijonar in škof med Indijani, in Anton

Martin Slomšek (r. 1800, u. 1862), in koliko čast si je pridobil s svojo književno vstanovo ranjki knezoškof Anton Alojzij Wolf, vse to je jasno kot beli dan.

V sedanjem veku je na slovstvenem polju slovenskem vrlo in vspešno deloval Matej Ravnikar (vradno Raunicher), kateri je, rojen 20. septembra 1776 na Vačah na Kranjskem, sicer ubožen, toda bistroumen prišel v Ljubljano v šolo, postal po dovršenem modroslovju bogoslovec, po v treh letih dovršenem bogoslovju komaj za mašnika posvečen l. 1802 koj učenik pravoverstva ali dogmatike v bogoslovju, l. 1805 verozakona v liceji in nedeljski pridigar, potem vodja ljubljanske duhovščine, l. 1809 v dobi francoski kancelar (Chancelier) vseh šol, poznej voditelj sedme in osme ali tedanje liceje, l. 1817 korar Lamberški, l. 1827 sovetnik, duhovni in šolski opravnik pri c. kr. primorskem deželskem poglavarstvu, l. 1830 izvoljen za škofa tržaško-koperskega je umrl v Trstu po neutrudnem cerkvenem pastirjevanju 20. novembra 1845.

Življenje in dejanje Ravnikarjevo je ob

kratkem popisal neki prijatelj njegov v Ljubljani ter poslal v Trst s pristavkom, da to je le življenje našega Ljubljanskega Ravnikarja, in prinesle so ta spis „Novice“ l. 1845 k 50. listu v posebni prilogi. L. 1846 pa pišejo: „Smert visokozaslužnega Teržaškiga škofa so zvedili kmalo tudi v Parizu. Vredništvo francoskiga mesečnega časopisa, ki se imenuje „le necrologe universel du XIX siecle“ in ki popisuje samo življenje umerlih imenitnih mož tekočiga stoletja, je 13. Grudna pretečeniga leta prosilo, de bi mu iz Tersta poslali popis Ravnikarjeviga življenja. Vikši vrednik imenovaniga časopisa gosp. Saint-Maurice Cabany sklene ta dopis s temi besedami: „Noben človek ne zasluži bolj ko ranjki Ravnikar priti v te velike bukve, v kterih so vse imenitne osebe sedajnega stoletja zapisane.“ — Komu bi serce od veselja ne poskakovalo, slišati, kako ptuj narod Slovence časti — pravi dr. Bleiweis nato v „Novicah“ št. 2 str. 6. — Treba je bilo torej prvemu dodati še popis Teržaškega Ravnikarja. K temu so znanci in prijatelji spod-

Slovenci! hvaležnost je lepa reč; posebno hvaležnost pa moramo imeti možu, ki jo je zaslužil v tako obilni meri. Vse svoje duševne in telesne moči je Janežič tebi posvetil, mili narod slovenski! Tebi so bile posvečene vse njegove misli, tebi vsak migljaj blagega srca, tebi je žrtvoval trudapolne dni in noči, tebi vse svoje imetje, tebi svoj mir in svoje zdravje! Tebe je ljubil čisto in stanovitno do konca kratkega svojega življenja!

Slovenci! dojdite omenjeni dan, na jutro, v prijazno Rožno dolino, v rojstno vas Anton Janežič-evo, da z nami vred hvaležno počastite in proslavljate dobrotnika tolikega, da javno in sijajno pokažete svoje sočutenje in pravo omiko!

Dne 13. avgusta naj svetu priča, da vemo in znamo častiti svoje možake, da se milo in dostojno spominjamo velikih zaslug rajnega Janežič-a, moža poštenega značaja in neumorne delavnosti!

Složimo se in postale bodo resnične besede pesnikove:

Doné za tabo védno glási míli,
Predragi, ki v prezgodnjem grobu spiš!
Nenéhoma te bodejo slavili,
V slovenskem rodu véčno ki živiš!

Podpisani odbor objavi p. n. čestiteljem A. Janežičevim še sledeče:

1. Da zamore odbor po svoji mogočnosti dotične korake v primerni sprejem, postrežbo, vožnjo od Verbe do št. Jakoba in event. prenočišče včiniti, je neobhodno potrebno, da nam p. n. čest. gostje iz bližnjih pokrajin, posebno iz Kranjske, Štajarja in Primorja do 10. avg. po listnici sledeče naznanijo: Kraj, event. korporacija, koliko oseb bode prišlo, koliko jih misli čez noč (od nedelje 13. avg. na pondeljek) v št. Jakobu ostati. Tudi posamezniki p. n. čest. gostov, ki ne spadajo k nemu ali drugemu teh društev, naj blagovolijo kratko naznanilo poslati.

2. Pri svečanosti (11 uri dopoldne) se bodo pele sledeče pesmi: Molitev, Ivanka — Pesem koroških Slovencev, Gerbeca — Slavnostina kantata, zložil Stöckl. — Samo, Försterja — Domovina, Nedvedova. Vsi čest. p. n. gg. pevci, ki se hočejo pevskega zboru pridružiti, naj po mogočnosti dotične napeve seboj prinesó.

3. Pri skupni zabavi (ob 4 uri popoldne) bode „beseda“ sledeče točke za petje obsegala: Vogel, Kovaška, zbor s čveterospevom — Fa-

bian, Stanovička, čveterospev — Vašak, Radostno potovanje, zbor — Vilhar, arija iz operete „Jamska Ivanka“, za bas solo z brenčočim zborom. — Mašek, Pod oknom, čveterospev — Mlatiči, zbor — Zapuščena, čveterospev — Vogel, Cigani, zbor s tenor solo. — Zvezdam, čveterospev — Zajic, V boj, zbor.

4. Vozovi (brezplačni) bodo čakali na postaji „Verba-Velden“ v nedeljo zjutraj na vlak, ki dojde iz Celovca, oziroma Maribora, Gradca, Celja itd. ob 1/5 uri; za vlak iz Beljaka oziroma Trbiža, Ljubljane, Gorice itd. ob 7 uri zjutraj.

5. Legitimacije za znižano vožnino — za vse vdeležnike, ki spadajo h kakemu domačemu društvu in imajo društvene sprejemnice — po Rudolfovici in južni železnici se dobivajo od 3. avg. pričeni za Štajarsko v čitalnicah v Mariboru, v Celji, v Ptujem; za Kranjsko v čitalnicah v Ljubljani, v Novomestu, v Kranji, v Škofji Loki, v Kamniku, v Postojni in v Idriji; za Gorico in Trst v tamošnjih čitalnicah; za Dunaj pri slav. vredništvu „Zvona“. — Čest. gg. domoljubi iz družih pokrajin in iz Koroške naj pišejo po ove legitimacije takoj v Celovec odborniku Lambert Einspieler-ju, knez. svetovalcu, kojemu se naj vsi, točko 1. in 5. zadevajoči dopisi adresirajo.

6. Natančni program se razdeli na dan slavnosti v št. Jakobu.

V Celovcu dne 26. avgusta 1876.

O d b o r.

Jugoslovansko bojišče.

O vojni srbski zadnje dni ni prišlo nič posebnih poročil. Turki si jako prizadevajo, da bi prodrli na zemljo srbsko, pa do zdaj tega še niso dosegli; Osman paša, ki se je bil vtaboril pri Velikem Izvoru, moral se je celó 27. julija za štiri kilometre nazaj pomakniti, ker mu je topničarstvo srbsko napravilo veliko škode.

Veliko več in sicer ugodnih poročil je prišlo o vojni črnogorski. 24. julija so hoteli Turki od treh strani od Podgorice, Fundine in Doljakov napasti s Črnogorci zvezane Kučijance. Pa Črnogorci so jih na vseh treh krajih po hudi bitvi, ki je trajala celi dan, vrgli nazaj in jih podili do Podgorice. 27. in 28. julija so pa Turki zopet pričeli boj pri Medunu. Pa Črnogorci in Kučijanci (ka-

kih 2500 mož), kakor telegrafuje Bozo Petrovič kneginji Mileni, so sovražnika prijeli in popolnoma premagali ter mu vzeli več kanonov, streljiva in orožja. Turki so vsi preplašeni, sklepa Petrovič poročilo svoje; živili knez, Vaša visokost, stolni dedič in hrabri naši junaki!

Od Črnogorcev je prišla vse druga novica, nego bi bila prijateljem Turkov všeč. Po tej novici sklepamo, da so Čnogorci nazaj se pomikaje vabili Muktar pašo v past. Knez Nikica namreč telegrafuje svoji kneginji, da je pri Vrbici 28. julija Turke, ki so ga zagrabili, grozno pobil in vjel celó poveljnika Osman (Ali) pašo.

Ob Timoku je že več dni hud boj. Poveljnika sta Černajev in Kerim paša. Do danes izid še ni znan.

Med Turčijo in Grško so se vnele hude obravnave. Turški prijatelji se „bojé“, da bi konec ne bila vojska.

Enako srečen vspah so imele združene čete ustajnikov, ki so pregnale Turke iz vseh pokrajin med Livnom in Starim Majdanom, kjer je ustaški vojvoda Uzelac osnoval že neki odbor, ki bo vredil občine po zgledu srbskem. Tudi ima tje priti neki poslanec kneza Milana, ki ima ljudem naznaniti, da je knez z radostjo sprejel proglašenje svoje za kneza bosenskega. Poroča se tudi, da so ustajniki razdajali vtrjena kraja Vakup in Kamengrad, ter Turkom vzeli 1600 goved, 2000 ovac, 20.000 patron za puške, mnogo smodnika, svinca ter drugih reči, in da kmalo marširajo proti Serajevem, kjer se hočejo s srbskimi brati zediniti.

Turki so hoteli vse oborožiti, kar je muhamedanskega. A vnanje vlade so se temu postavile, ker razbrzdana druhal turška razsaja, kakor ji je ljubo in drago, ne zmené se za povelja svojih prednikov. Véliki vezir je ljudem tedaj naznanil, da vlada ne potrebuje več vojakov in da vsled tega nabiranje vstavi. Vprašanje je le, če se bo to zgodilo tudi na deželi. Kako opravičen je ogovor vnanjih držav, priča dogodek v Haskenu pri Plovdivu, kjer so prostovoljci muhamedanski v mirni vasi bulgarski tako razsajali, da je vlada zapovedala poveljnika te prostovoljne čete, nekega Hadzi-Murada, obestiti.

bujali gospoda, kateri je bil skoro vedno krog njega, in ta je zdaj že tudi ranjki Jožef Kovačič (r. 1808 v Čatežu na Dolenskem, u. kanonik in šolski nadzornik 1867 v Trstu). Ta je čez leto in dan sestavil kratek opis življenja Ravnikarjevega po nemški, ki ga je sloveči doktor Kandler dal potem na svetlo po laški z naslovom: „Biografia di Monsignor Matteo Raunicher Vescovo di Trieste e Capodistria“.

Ker so pa mislili mnogi Slovenci, ki so ali prijatelji, součenci, ali častitelji pokojnega višega pastirja bili, da bi se spodobilo življenje tega imenitnega in za cerkev in slovensčino tolikanj zaslužnega moža Slovencev v njih jeziku bolj na tanko razložiti, je storil to tudi po nagibu lastnega Ravnikarju živo vdanega srca vrli rojak kranjski, ter v Drobntinah l. 1858 v ogledalu blaženih mož, nekdanjim v spomin, sedajnim v posnemo str. 81—107 priobčil: Matevž Ravnikar, prvi Teržaško-Koperski škof. Zapisal Jož. Kovačič, njih nekdanji kaplan.

V tem opisovanju je primerno dokazano, kako je napredoval Ravnikar v silo ubožnih

razmerah vendar izvrstno učenec, kako podučeval potem učenik, ponosno se vedel o vladi francoski, narodno in domoljubno pozneje pod vlado avstrijsko; kako je povzdignil škofijo tržaško, katero je dobil bil v bolj žalostnem stanu, skrbel za mladino, pomagal duhovnom, bil pravi oče svojim vernikom, ljubo se obnašal pri škofovskem obiskovanju na deželi, kako priprosto živel domá, vse premoženje sporočil v dobre namene, za uboge dijake, vzlasti za revne v Trstu, na Vačem in sosednih duhovnijah. Naposled je o njegovem vnanjem obrazu po „Novicah“ povedano na pr.: „Pod košatimi obrvmi je lesketalo črno, tamno in oestro oko, ki je na prvi pogled bistroumnega in resnbnega moža visoke veljavnosti razodelo. Streljenak je bil njih pogled. Brž pa ko so se njih usta k pogovoru odprle, se je odkrilo njih zlahtno in ljubeznjivo srce. V vseh njih delih se je razodevala živodušnost iskrenega, za vse dobro gorečega moža. V družbi svojih prijatlov so se radi razveseljevali z nedolžnimi kratkočasnicami. Priprosti v vsim svojim življenju so prezirali vnaujo bliščobo. Pod milim nebom,

posebno po gričih sprehajati se, jim je bilo do zadnjega leta njih življenja nar ljubši veselje. Hoje so bili nagle, in dober pešec je mógel biti, ki bi se hotel bil z njimi skušati. Ko so še v Ljubljani bili, so radi obiskovali svoje stare prijatelje po deželi, nar rajši so pa hodili v svoj rojstni kraj, v trg Vače, kjer so vsake šolske praznike nekoliko časa doprinesli, posebno pa dokler so njih pobožna mati živeli, katero so srčno ljubili. Tudi pridigovali so tamkej dokajkrat in ljudstvo jih je rado poslušalo. Z eno besedo, Vače so jim bile tako drage, da ko so še v Ljubljani kot korar, vodja in učenik bili in potem tudi v Trstu kot škof in obloženi s čezmernimi opravili, so večkrat rekli: Vse bom popustil in pa za beneficata na Vače šel. Gorečo ljubezen do svoje kranjske dežele, do maternega jezika, ki so ga visoko držali in nikoli sramovali se ga, in do svojega rojstnega kraja, so do zadnje ure svojega življenja v vrlem srcu ohranili. Plačilo njih blazega življenja so pri nebeškem Očetu našli — na zemlji pa so zapustili nepozabljivi spomin. (Prim. Drobnt. 1858 str. 106. 107).

Politični pregled.

V Ljubljani, 31. julija.

Avstrijske dežele.

Dualizem je v veliki nevarnosti in število nasprotnikov njegovih se od dne do dne množi, odkar se je pokazalo, da je Avstrija proti vnanjim državam vsled dualizma jako nezmožna. Neki list piše, da se bode moral dualizem kmalo umakniti slovansko-birokratični državi; „Politik“ pa dobro omenja, da naj si dunajski politikarji, ki so toliko časa prebili brez Slovanov, tudi dalje pomagajo brez njih; če hočejo osnovati vojaško-birokratično državo, naj si jo le osnujejo sami, Slovani in Rumunci pa so bili že šestokrat goljufani, da bi se zopet zaradi drugih ljudi opekli.

Madjari še vedno hudo razsajajo proti omladini srbski, ki simpatizira s svojimi sobraty unkraj Donave. Opravili pa ne bodo nič; cesar so neki večkrat rekli, da imajo oni in njihova hiša na iztoku dolžnosti, vsled katerih jim je nemogoče nasprotovati slovanskim kristijanom na Balkanskem. Tudi se govori, da so turškemu poročniku kakor nedavno car Aleksander izrekli svojo nevoljo o zadevah na Turškem.

Vnanje države.

Ruski poročnik, general Ignatiev je 25. t. m. zapustil Carigrad ter je šel v Petrograd na odpust, kar sovražnike ruske silno veseli. Pa mogoče je, da bode v Petrogradu dovršil, kar je v Carigradu pričel.

Turški sultan je nevarno bolan in vsak trenutek pričakujejo njegove smrti. Eni celo trdijo, da je že umrl. „Nemzeti Hirlapu“ se iz Carigrada poroča, da so za sultana že oklicali njegovega brata Abdul-Hamida, ki pojde osebno na bojišče. Hamid je rojen 22. sept. 1842 in je bolj moškega značaja, kakor njegov stareji brat Murad. Tudi se neki strogo drži postav Muhamedovih. Posebno ga neki veseli zidanje in kmetijstvo. Med Pero in Bukjuro je obdelal velik kos dežele in sozidal gospodarska poslopja, kjer se nahajajo najboljše plemena domačih živali. Po „Standardu“ je novi sultan tudi jako praznoveren.

Pruska višja sodnija v Hammu je barona Loe-ta, obsodila na 6 mesecev zapora, češ, da je pred poltretjim letom pri nekem katoliškem zboru s svojim govorom razžalil Nj. veličanstvo. Tožba zoper g. barona, ki se je nedavno na čelu nemških romarjev poklonil

V kratkem bode sto let, kar je rojen bil na Kranjskem ta blaženi rodoljub, kateri je, kakor pravi opis, tudi začetnik nove, veselejše dobe za slovenščino. In res, tako izvrstnih mož in pisateljev je dotlej štela Slovenija malo malo, in kdor pomisli, da bi po nemili osodi Vodnikov slovenščina za dokaj časa po šolah bila morda popolnoma propadla brez Ravnika, rad mi bode pritrtil, da Matej Ravnika zasluži, da se stoletnica njegova obhaja slovesno ranjkemu na slavo, naslednikom pa v posnemo in spodbudo. Kako slovesno smo l. 1858 obhajali stoletnico rojstva Vodnikovega in s kolikim književnim vspehom! Res je, da je do 20. septembra premalo časa za kako velikansko slovesnost; nasproti je pa tudi res, da bi velika sramota bila Slovencem, ko bi se celó nič ne storilo tolikanj slovečemu možu na spomin. Pristojno naj bi se, ako že ne v Ljubljani, vsaj v Trstu, in v zlasti na Vačem, kjer živajo mnogi še njegove dobrote, s sosednimi duhovnjaki v cerkvenem in narodnem smislu obhajala stoletnica Ravnika.

sv. očetu, se je vložila 15 mesecev po omejenem govoru in glavna priča je bil neki liberalen vrednik, ki je pa sam rekel, da je bil pri baronovem govoru že jako truden. Dasi si tedaj ni mogel več natanko zapomniti govornikovih besed, in dasi je mnogo prič trdilo, da se ne spominjajo, da bi bil g. baron tako govoril, kakor se mu je očitalo, ga je sodnija vendar krivega spoznala in obsodila.

V Belgiji prišel je neki dogodek na dan, ki jasno priča, s kakimi pripomočki liberalizem nasprotnike svoje zatira. Pred nekimi leti, ko je bilo državno krmilo še v rokah stranke liberalne, je v mestu St. Genois tako pogostoma gorelo, da so se ti požari sploh pripisovali kakemu hudobnežu, ki nalašč požiga. Neki Van de Patte ovadil je pri sodniji kot požigalce najveljavnejše katoliške meščane, ki so bili vsled pritiskanja pravnega ministra Bara res tudi nemudoma zaprti in k težki ječi obsojeni. Nedavno je pa ta Van de Putte nevarno zbolel in pred smrtjo gosposki naznanil, da je omenjene katoličane kot požigalce ovadil le podšuntan od nekega liberalca, da so pa vsi čisto nedolžni. Katoliški listi vsled tega odločno zahtevajo pregled omenjene sodnijske obravnave, da se po nedolžnem obsojene žrtve, med katerimi je neka mlada deklica vsled žalosti umrla, kakor hitro mogoče zopet oproste. Tudi liberalni „Journal de Bruges“, glasilo skrivnega tajnika kraljevega, to zahteva. Po pismih računskega vrada je dokazano, da je kraljevi prokurator Courtray v tej zadevi okoli 50krat prišel v Bruselj in s pravnim ministrom konferiral. Tako liberalizem izvršuje pravosodje! kaj njemu mar, če tudi nedolžni ljudje po ječah zdihujejo, saj njega nič ne boli!

Angleži so bili 27. t. m. v zadevah kristjanov na Turškem osnovali ljudski zbor, kterega se je vdeležilo tudi okoli 20 poslancev. Vsi so se enoglasno izrekli zoper podporo Turkov, ki v Bulgariji tako silno razsajajo, in za samostalnost vstajniških dežel. Lewis Farley, ki si je za ta shod največ prizadjal, je zbranim bral neko pismo vlade, ki pravi, da se hočejo Srbi bojevati do zadnje kapljice krvi, in da upanje svoje stavijo na pomoč vnanjih držav in na pričetek splošne vojske. — „Times“ menijo, da se bo turško vprašanje najlože rešilo, če se vse posebne zveze raztrgajo ter skliče mednarodni kongres. Ta nasvet dobiva čedalje več vejlave in še Nemčija, kateri se je mednarodni kongres najbolj mrzil, ker se je bala, da bi prišle v razgovor tudi njej neljube reči, temu nasvetu francoskemu več ne opreka, in zahteva le to, da se natančno določijo točke, ki se imajo pretresati, in da se vse vlade zavežejo nobene reči ne sprožiti, ki bi ne bila v programu. Kongresa bi se ne vdeležile le vlade, ki so podpisale pariško pogodbo, ampak tudi nekatere druge srednje države. Najpravičnejši kraj za ta shod bil bi, pravijo, Berlin, kot glavno mesto tiste države, katero dogodki na iztoku neposrednje najmanj zadevajo.

Domače novice.

V Ljubljani, 1. avgusta.

(Pozor!) V današnjem podlistku jel se je opisovati v slovstvenem delovanju izvrstni Slovenec škof Matevž Ravnika, kateri je bil rojen 20. septembra 1776. V kratkem bode stoletnica rojstva njegovega. Radi obhajamo obletnice, 25- in 50letnice o posebnih dogodkih ali osebah; prav in spodobno je toraj, da se v nemar ne pusti stoletnica Ravnika, kajti narod, kateri svojih slavnih

mož ne časti, da se mu rodijo, vreden ni. Naj rodoljubi, ktere zadeva, kaj storijo v ta namen, in slovenski časniki sploh opomnijo Slovence te hvaležne dolžnosti.

(„Turški list“) ki se je bil menda le za en dan poboljšal, zdaj zopet staro „turško“ pesem tuli. V slovenskem mestu, v sredi slovenske zemlje izhajajoč si drzne ta nesramni izmeček časnikarstva vedno in vedno vpiti, da se morajo Slovani zatirati. Ali ni to draženje občinstva, kaljenje javnega miru? Izgovor, ki ga ima državno pravduštvo, da kaj tacega pusti, je menda edino ta, da „turški list“ med drugim ljudstvom ni razširjen, tisti pa, ki ga obrajtajo, so že tako „turški“, tedaj jih ne more bolj nahujskati zoper Slovane, kakor so že. — Ta gnjidovi list se spodtika nad našo zadnjo novico o 11 Turkih, ki so bili unkrat preko Ljubljane v Celovec gnani. Všeč mu namreč ni, kar smo mi kot govorico pristavili, namreč, da so ljubljanski „Turki“ namepravali svojim sobratom napraviti v kazini večerno pojedino, kar se pa ni zgodilo, ker so Turki prej odpotovali. „Turški list“ tedaj trdi, da smo se mi lagali. To pa ni res. Govorica ta je šla po mestu, mi smo jo na več krajih slišali in kot govorico tudi priobčili. Ko bi „turškega lista“ poročevalec umel slovenski, bi se nad njo tudi ne bil jezil. Vrh tega pa — čemu se jezite, če mi pišemo, da hočete svojim prijateljem napraviti kako gostijo! Ali se svojih prijateljev sramujete? Kako pa potem, da se za-nje s peresom in jezikom na vso moč borite? Vsakemu, ki naše članke bere, se bo verjetno zdelo, da bi vi Turke, ko bi prišli v Ljubljano, prijazno sprejeli in jih objemali, tedaj tudi pogostili. Tudi vaše obnašanje sploh mora vsakega k tej misli zapeljati. Čemu potem jeze pihate?

(Iz šentpeterskega predmestja) se nam poroča o razgrajanji in pretepanji, ki je bilo v nedeljo vso noč. Sploh je to predmestje ponoči zelo nemirno in razvpito zaradi pijancev. Ali slavna mestna policija tu ne more nič vkreniti? Dobro in koristno bi bilo.

Razne reči.

— Duhovske spremembe v krški škofiji: Č. g. provizor Val. Kapun je postal fajmošter v Brezah. Prestavljeni so č. g. kaplani: Fr. Šavbah iz Špital-a na Višarje; Fr. Guggenberger iz Sovodja v Špital; Jan. Jamnig iz Radljah v Sovodje; Klem. Warmuth iz Himmelberga v Zgornjo Belo. Pastirsko službo nastopila sta: č. g. Kon. Baumgartner hot kaplan v Himmelberg-u in č. g. Jož. Fritzer kot kaplan v Radljah. Umrla sta: dne 25. majn. č. g. Mat. Šteiner, fajmošter pri Mariji Devici v Svečah in dne 16. jun. č. g. Urban Kuher, fajmošter in zlatomašnik in knez.-škof. svetovalec v Škoficah. R. I. P.

— K Janežičevi slavnosti v Lešah na Koroškem bosta tudi Goriška čitalnica in pevska društvo „Slavec“ poslala deputacije, kateri bosti odrinili 11. avgusta zvečer iz Gorice čez soško dolino v Kobarid in drugo jutro prav rano čez Predel v Trebiž in po železnici naprej do postaje Vrba (Velden). Čitalniški odbor in pa odbor Slavca vabita svoje ude, da se še kak prostovoljec pridruži tema deputacijama in ker bode potovanje jako zanimivo, in ker tudi stroški ne bodo tako veliki, nadejati se je obilega vdeležstva. Dobro bi bilo, piše „Soča“, da bi se tudi tržaške deputacije združile z goriškimi, ker potovanje čez Predel je jako zanimivo. Kedor želi potovati z omenjenima deputacijama, naj se oglasi do 10. avgusta pri

vredniku „Soče“. Rodoljubi iz šoske doline pa se lahko zbirajo v Kobaridu 11. avgusta zvečer, kajti želeti je, da bosti tudi čitalnici v Tominu in Karobidu zastopani pri slavnosti. Goriški Slovenci morajo pokazati bratom na Koroškem, da so vneti za čast naroda slovenskega.

— Deželne postave. Prvi snopič „priročne izdave deželnih postav veljavnih za pokneženo grofijo Goriško in Gradiško“, ktero priobčuje dež. uradnik g. E. Klavžar, je ravnokar na svitlo prišel in drugi bo tudi koncem prihodnjega tedna dotiskan. Dobiva se ta zbirka postav pri knjigo-tržcu Paternolli-ju na Travniku v Gorici ali pa po pošti. Delo se odlikuje po lepi vredbi, čedni obliki in razločnem tisku. Prvi snopič obsega deželno ustavo, postavo zastran volitve v deželni zbor in občinski red.

— Pevsko društvo „Slavec“ imelo bo pevsko poskušnjo za Trst, tržaško okolico, Nabrežino, Prosek, Komen itd. v Nabrežini v nedeljo 6. avgusta t. l. ob 3 popoldne.

— Knjige družbe sv. Mohora bodo še ta mesec v natisu dovršene, potem prične se takoj razpošiljatev, in sicer letos po tej vrsti: najprej jih dobijo razne škofije, potem tržaška, ljubljanska in krška škofija, na zadnje goriška nadškofija. — Iz družbinega koledarja povzamemo to-le: Vsi družniki štejejo letos po raznih škofijah: 1. Goriška 2995; 2. Krška 2687; 3. Lavantinska 9463; 4. Ljubljanska 9799; 5. Tržaško-Koperska 1283; 6. Sekovska 163; 7. Somboteljska 98; 8. Senjska 98; 9. Zagrebačka 150; 10. Porečka 39; 11. Videmska 21; Razne druge 19 udov. Vseh skupaj je 26.815 udov, med temi je 489 dosmrtnih. Število družbenikov je letos za 479 više kakor lani.

— Iz Kamniške okolice nam piše prijatelj našega lista: V soboto 29. jul. zvečer pol šestih je pripodil se iz tuhinjske strani od kraja rahel, pohleven dežek, ki se je pa spremenil v strašanskih vihar. Bučal je skoraj polno uro. Žito, ki po hribih še ni požeto, zelje, krompir, fižol, ki je vse tako lepo kazalo, vse je kar pomandrano, izbito, zmečkano. Huda toča je razsajala po Zlatempolji. Veliki Lašini ni ponehala pri Palovičah v Kamniškem okraju. Kar ta ni ugonobila, odnesli so grozno deroči lijaki, ki so se v doline drvili od vseh strani, da groza. Cela polja in njive so pokončali. Ljudje jokajo, up poletnega dela je — proč!

— Iz Šmarjete se nam piše: Včeraj 19. julija zjutraj okoli 3/4 na 5. uro je bil pri nas mal potres; samo ruknilo je brez zibanja. Preveliko dežja nam je napravljalo veliko skrbi. Trtje po nižavah je vse pozeblo, mrvo je voda grdo poblatila, da je bo uboga živina nerada živela. Druga leta smo jo spravljali o kresu, letos pa jo je včerajšnji naliv še nekaj odnesel proti črnemu morju. Rž je mraz čisto strl; pšenica je drobna; ječmena je malo; in zaradi vednega deževanja še ajde nismo mogli vsejati; sadje je le v kakem zavetju ostalo. Kmet je v velikih skrbeh. Včeraj so pravili, da je od Mokronoga proti sv. Trojici toča potolkla.

— Obešen je bil 26. t. m. v Budjevicah na Českem Jožef Wagner, ki je 3 ljudi umoril.

— Slovestvo. „Čech“, kateri izhaja v Pragi, od 1. julija kod dnevnik in jutranji list v veliki lepi obliki, velja po pošti na leto 15 gld. in se prav krepko ponaša v narodnem in katoliškem smislu. Tiska se v knjigotiskarni sv. Cirila in Metoda. Ravno ta tiskarna „Cyrillo-Methodéjská“ je razpisala letos 150 gld. a. v. nagrade za najboljšo razpravo, v kateri se skažejo „zasluge katoliške duhovščine za jezik in slovestvo česko.“ Razprava naj ob-

sega tri, k večemu štiri tiskane pole; razsodijo jo potem trije profesorji, in — tiskana ostane lastnina knjigotiskarne Cirilo-Metodejske. Z zedinjenimi močmi tako Čehi lepo napredujejo v vseh raznih vedah in umetnijah. Jako veseli rodoljuba slovanskega čitati, kako si vrlo pomaga nedavno v Pragi vstanovljena akademija kristijanska. Bolj hudo se godí ubogim Slovakom, vzlasti odkar jim je razrušena Matica slovenska. Dokler pa skupno ne morejo delovati na književnem polji, prizadevati si morajo posamni, da se ohrani, kar že imajo, in dasi polagano vendar nekoliko pridobivajo. Časih posamezni več storijo, kot marsiktera društva. Koliko je storil na pr. pri nas zapadnih Slovencih ranjki A. Janežič! Tako si med vzhodnimi ogerskimi Slovenci t. j. Slovaki neutrudno prizadeva sloveči spisovatelj in narodnjak Fr. V. Sasinek. Prej je z drugimi knjigami vred Matica dajala na svitlo poseben „letopis“; zdaj ga je jel izdajati sam v Skalici z naslovom: „Slovensky Letopis pro historii, topografii, archeologii a ethnografii“, kateri ima nekako nadomestovati zgubo Matice slovenske. Kar je bil Grkom nekdanj Olimp, kjer so bivale boginje krasnih ved in koristnih umetnosti, to je bila Matica nam Slovakom; ali — kakor je razdraženi Jupiter pregnal z Olimpa one boginje, tako se je zgodilo naši Matici, in svobodne umetnosti, ktere so v temnem srednjem veku gojile se prosto, v razsvitljenem 19. stoletju niso več svobodne, so celo nevarne in preganjane! Pregnana je celo modrica Kliona, katero pokličimo nazaj in naj nam po virih pravih pripoveduje našo zgodovino itd. Vredno je početje to, da se podpira vsestransko.

— Milodariza pribegle in ranjene Hercegovince in Bošnjake in za srbske ranjence. (XXXI. izkaz.) Iz Preloke M. Zarnik 1 gl. 70 kr. Iz Mostiča č. g. kap. Franjo Ivanetič 2 gl. 50 kr. Iz Maribora poslal č. g. dr. Lavoslav Gregorec, urednik „Slov. Gospodarja“ od čitateljev „Slov. Gosp.“ 30 gl. „Slovenci Loža“ 2 gl. Iz Ilirske Bistrice: „skupščina častilcev sv. Janeza Nep.“ 14 gl. Gospa Babeta Kogl iz Ljubljane 5 gl. in zaboj šarpije. Iz Celja g. Kapus 4 gl. in zavitek šarpije.

Prejšnji izkazi 4245 gl. 64 kr., 1000 frankov v zlatu in 4 srebrne dvajsetice, skupaj tedaj 4304 gl. 84 kr., 1000 frankov v zlatu in 4 srebrne dvajsetice.

Odbor se pristrčno zahvaljuje za poslano darove in prosi še milodarov. Naši bratje se junaško boré proti turškemu barbarstvu; že na tisoče ranjenih leži v navadno slabo preskrbljenih vojnih lazaretih. Tu pomanjkuje večjidel najpotrebnejših stvari za ovezavanje ran. Ne samo ljubezen do bratovskega nam naroda, golo ljudoljubje kliče tudi nam Slovencem: Dajmo po svojih močeh, prihitimo na pomoč hrabrim junakom, ranjenim v svetem boji „za svobodo zlatno in krst častni“!

Odbor se obrača še s posebno prošnjo do vas milosrčnih Slovenk, da pripravljate in nabirate šarpije (cufanja), raznovrstnih platnenih cunj, robcev, sploh platnenega blaga itd. Nabrane stvari naj se pošiljajo ali naravnost v Belgrad „društvu rudečega križa (crvenoga krsta)“ ali našemu odboru za podporo pribeglih in ranjenih Jugoslovanov, ki bode stvari poslal na pravo mesto.

J. N. Horak,
predsednik.

Vaso Petričić,
denarničar.

Umrlí so:

28. in 29. julija. Marija Cerar, gostača žena, 72 l., za oslajbenjem. Anton Orešek, tiskarski služabnik, 59 l., za vnetjem pljučne mreze. Ant. Benčanu, kondukerju, otrok ženskega spola, mrtvo rojen. Jera Groznik, duinarja žena, 50 l., za mrtu-dom. Marija Kornič, kazn. nadzornika otrok, 2 l., za pljučno sušico.

Telegrafične denarne cene 31. julija.

Papirna renta 65.75 — Srebrna renta 68.90 — 1840letno državno posojilo — — — Bankina akcija 857 — Kreditna akcija 143. — — London 124.80 — Srebro 101.25 — Ces. kr. cekini 5.91 — 20frankov 9.92.

Denarstvene cene. 29. julija.

Državni fondí.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	65.50	65.60
5% renta v srebru	69.20	69.30
Srečke (lozi) 1854. l.	106.75	107.50
„ „ 1860. l., cel.	112.75	113.—
„ „ 1860. l., petinke	117.—	117.60
Premijski listi 1864. l.,	130.50	131.—
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	96.50	96.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%	95.—	—
Ogerske po 5%	73.—	74.—
Hrvaške in slavonske po 5%	82.50	84.—
Sedmograške po 5%	73.—	74.—
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	862.—	864.—
Unionske banke	58.50	58.75
Kreditne akcije	142.40	142.60
Nižoavstr. eskomptne družbe	660.—	670.—
Anglo-avstr. banke	72.75	72.90
Srečke (lozi).		
Kreditne	155.25	155.75
Tržaške	13.—	14.—
„ 50 „ „	56.—	56.50
Budenske	26.—	28.—
Salmove	38.—	39.—
Palfi-jeve	30.25	30.—
Clary-jeve	32.—	33.—
St. Genois	29.50	30.—
Windischgrätz-ove	23.75	24.—
Waldstein-ove	21.—	22.—
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.85	5.86
Napoleons'or	9.79	9.80
Srebro	102.—	102.20

Kapljice (duh) za gožo (krof)

izvrsten pripomoček za gožo (krof) pošilja po 1 gold.

V. Franz
v Holoubkau (Česko).

Pri njem se dobivajo tudi kapljice (duh) za putko (zoper putko in trganje po udih) 1 gold. 20 kr. (33—6)

V tiskarni družbe sv. Mohora v Celovcu so ravnokar na svitlo prišle:

SLOMŠEKOVE PESMI.

Zbral, vredil in izdal Mih. Lendovšek.

Slomšekovih zbranih spisov prva knjiga. Srednje 8° str. I.—XVI. in 256. Prodaja Jurij Lercher v Ljubljani, trdovezan iztis po 1 gld., broširan 90 kr. Dobivajo se po isti ceni tudi v Celji pri Drekslerju, v Celovcu pri Lieglu in Leonu, v Gorici pri Dase-u, v Gradcu pri Moserju, v Trstu pri Dase-u in Šimpfu, v Zagrebu pri Suppanu.

Kdor pa pošlje izdajatelju v Ptuj (Pettau) po nakaznici 1 gl. oziroma 90 kr., dobi knjigo takoj franko na dom poslano.

Opozorujemo še posebej č. gg. katetehe in učitelje na to, da zdaj ob koncu šolskega leta ni lahko dobiti lepšega darila za šolsko mladež, kakor so te Slomšekove pesmi. (39—1)